

PROLOG

Jag kommer till er från Damaskus, som rymmer både Saladins och profeten Johannes (Yahyas) gravar...

Jag kommer från det sårade Homs, den helige Elias stad, som också omfamnade Khalid ibn al-Walid.

Jag kommer från lystern av Libanons snö, och från höjden av hennes berg.

Jag kommer från Beirut, lagarnas stad, och från Tyros, södra Libanons brud.

Jag kommer till det hashemitiska Jordanien, Palestinas granne, berömd för sina islamiska och kristna platser.

Jag kommer för att kyssa randen av Jordanfloden, där Kristus, Herren, döptes.¹

Orden kommer från den grekiske patriarken av Antiokia, metropolit Johannes X Yazigi, och yttrades på en konferens i Jordanien tidigare i år. Vad som börjar med att han beskriver sig själv i relation till sin historia fortsätter med en plädering för fred och samexistens i den eskalerande konflikten i Syrien, där hans egen bror, biskop Paulus av Aleppo, finns med bland de många saknade. Framför allt är det en bön om att bli ihågkommen, som minoritet.

När vi studerar senantiken, eller andra tider som ligger bortom vår egen livshorisont för den delen, så kommer vi ihåg, men inte det som vi själva har upplevt. Genom våra efterforskningar kommer det förflutna tillbaka. De döda kan rehabiliteras – eller ifrågasättas. Vi sysslar med röster som ofrånkomligt befinner sig i en undanskymd roll i relation till oss nutiden, och samtidigt får vi inte glömma när de

---

¹ Fritt efter en engelsk översättning av arabiskan på <http://araborthodoxy.blogspot.se/2013/09/from-patriarch-john-xs-speech-in-amman.html>. Hämtad 20131217.

representerar majoriteten, eller makten, och försöker undanhålla andras perspektiv.

I detta nummer av *Patristica Nordica Annuaria* tematiseras denna relation till historien på lite olika sätt. Vad kan passa bättre än att öppna med en reflektion över glömskans och okunskapens pedagogik i Augustinus tanke, med Andreas Nordlander, som är doktor i religionsfilosofi och lärare vid Göteborgs universitet? Därefter knyter vi an till artefakter och berättelser som påminner om Mellanösterns kyrkotraditioner, både den armeniska och den syriska. Först visar Jesper Blid Kullberg, disputerad arkeolog från Stockholm, upp stenarnas långa minne i den armeniska kyrkoarkitekturen. Sedan tolkar Andreas Westergren, forskare i kyrkohistoria i Lund, en samling syriska helgonberättelser, som vill få oss att hellre minnas dygdens atleter än andra antika kändisar. Avslutningsvis lyfter Paul Linjamaa, doktorand i religionsvetenskap i Lund, fram en bortglömd och undanträngd skara röster, de valentinianska "gnostikerna", och deras sätt att förstå det orädda talet.

En annan orädd person, som verkar ha tystats, är jesuitpatern Paulo Dall'Oglio, som försvann när han försökte hjälpa några kidnappade. Bara året innan var han i Lund, vilket vi rapporterade om i förra numret av *PNA*. Då berättade han om den gemenskap som han har skapat på ruinerna av ett gammalt kloster utanför Damaskus, Mar Musa, och om sin speciella kärlek till islam. Historien är inte bara det förflutna. Historien är ingen relik. Den lever här och nu, och kan vara både kontroversiell och konfliktfylld, eftersom den är allas vår gemensamma historia.

*Thomas Arentzen och
Andreas Westergren*